

DOCUMENT

SALVADOR ESPRIU

Carta als mestres de Catalunya

El 1981, el Teatre Romea va celebrar un acte en què es va llegir un text d'Espriu de reconeixement als mestres del país. El pròxim 27 de maig es recordarà l'efemèride. Avui reproduïm el text

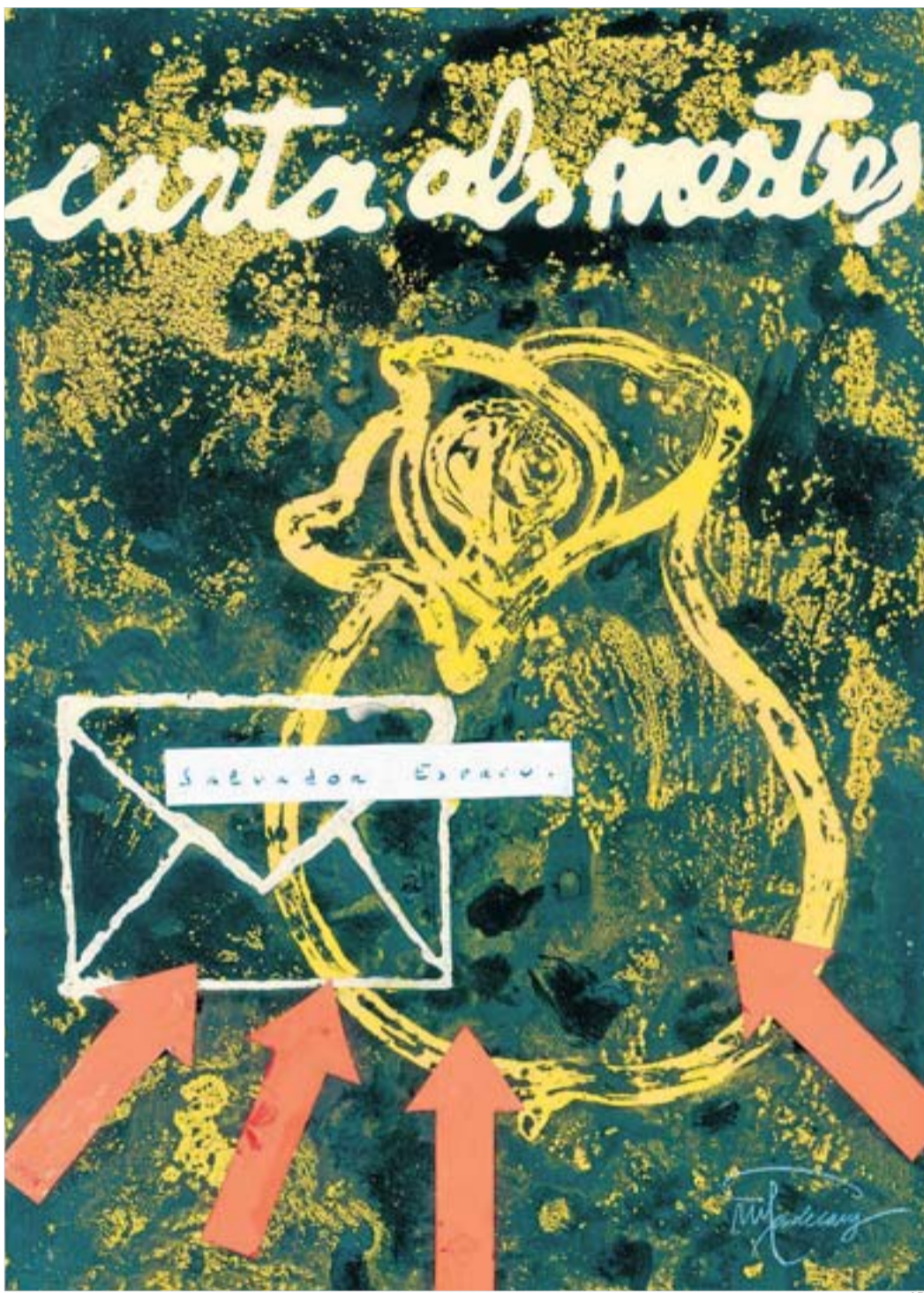
Molt distingit i estimat amic Jordi Carrió, em dirigeixo a vostè, potser avançant-me una mica massa perquè consti per escrit, ja des d'ara, tal com li vaig prometre a través del senyor Jordi Umbert, la meua modesta però plena i incondicional adhesió als actes i reunions que s'han de celebrar, el proper juliol, a l'Escola d'Estiu Rosa Sensat, un nom de debò il·lustre, que ens honora tant a tots. Crec que figura al front de l'esmentada Escola —i, de fet, si no segons un obligat protocol, presidirà aquells actes i sessions o jornades— una altra dona extraordinària, una altra pedagoga excepcional: la senyora Marta Mata. Vulgui saludar-la de part meua.

Tinc entès que s'aplegaran, aleshores i allí, tots —en principi tots— o la major part dels Mestres de Catalunya. Vulgui també saludar-los, tots i cada un d'ells, amb la meua màxima —encara que “delegada”— efusió. Jo no hi seré, però els acompanyaré, des de la meua insignificança, a tots vostès, en pensament i en esperit.

La nostra llengua i la nostra cultura, almenys des dels temps que, amb una sintètica entesa convencional, anomenem *moderns*, han viscut sempre injustament, incomodíssimament i estupidíssimament amenaçades, des de fora i des de dintre, pels estranys a la nostra identitat com a poble, a la nostra genuïna i irreductible personalitat, i per nosaltres mateixos. I hi continuen vivint i hi viuran tothora, o si més no en el futur immediat o fins on ens és previsible. Però cal acceptar-ho, cal viure en aquest continu risc, perquè, d'una manera o d'una altra, viure és, en essència, per als homes, per a tots sense excepció, perill.

D'aquesta nostra noble condició ennoblidora, no ens podem ni devem alliberar. Com que no hem de defugir-la mai, assumim-la amb una orgullosa humilitat, amb una total dignitat, amb una exemplar bondat, amb una subtil intel·ligència, amb grandesa d'ànim, amb mesura, amb una benèvola però aguda ironia, amb tolerància, comprensió i perdó.

Jo veig encarnades en vostès, Mestres de Catalunya, dones i homes, senyores i senyors, totes aquestes qualitats, totes aquestes excelses virtuts, i encara moltes d'altres, entre les quals una clara i altíssima vocació, l'abnegació, l'altruisme, la diligència, el no defallent treball. Bandeiant la mediocritat, la grolleria, la improvisació, la imprecisió, el neci triomfalisme, el paralizador pessimisme, el paternalisme, el pairalisme, un fals ecumenisme, vostès formen i formaran, contribueixen i contribuiran decisivament a formar els cossos, la sensibilitat, les ments i les ànimes dels nostres ciutadans, de tots dos sexes,

d'aquest demà que ja és resplendor cristal·lina d'alba. Per vostès, les unes i les altres, nenes i nens, noies i nois, van aprenent i aprendran a ser forts, valents, cortesos, honestos, oberts al diàleg, no fanàtics, no dogmàtics, no violents, sobris, ponderats, demòcrates, no demagògics, lliures, feliços, rigorosos i agraïts. I nets, en el més ampli sentit del terme. Per vostès, elles i ells van aprenent i aprendran, a més de les innombrables matèries, disciplines i idees fonamentals *genèriques*, les nostres actituds matisades, específiques. Sabran que, si bé les cultures i les llengües poden morir, i doncs també les nostres, si de cas això ens arriba, devem lluitar sense treva contra el mal, fins a l'últim alè. Que la fi ens vingui per sinistre i aclaparador genocidi, no per vil suïcidi. Sabran, ençà o enllà de l'anterior advertiment —o reflexió—, que el nostre Principat és un dels Països Catalans, un més, modèlic en propòsit —i tant de bo que ho esdevingui—, no hegemònic, mai no *amo* sinó servidor de la sencera comunitat. Recordaran que la llengua d'aquests països és única, que ens és comuna i que és el lligam més fort que ens uneix. Cal respectar i salvar, doncs, les seves expressions i fonètiques, diverses i enriquidores, dins una essencial unitat —i fins els noms amb els quals es vulgui designar aquests *particularismes*: no hi ha un *dialecte central imperialista*, absorbent. I no oblidaran que hem de vetllar exquisidament per fenòmens lingüístics —i de tot ordre— aliens al nostre estricte àmbit, com per exemple l'aranès, com si tots nosaltres fóssim fills de la Vall antiga i estimada.

I acabo la lata o el *llaunot*. Perdoin-me. Vulguin rebre tot el meu més sincer, agraït i petitíssim homenatge, senyors Mestres de Catalunya. No em contestin, si els plau, per favor. I envio a vostè, portantveu senyor Jordi Carrió, la meua més cordial abraçada.

Un cartell per recordar

La consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, va presentar ahir a la Biblioteca de Catalunya —on es conserva la carta d'Espriu— el cartell que l'artista Joan-Pere Viladecans —primer per l'esquerra— ha creat per commemorar l'homenatge que l'Escola d'Estiu Rosa Sensat va fer al poeta el 6 de juliol del 1981 al Teatre Romea. El pròxim 27 de maig, el mateix teatre reviurà una cita semblant, emmarcada dins l'Any Espriu. Igual que fa trenta-dos anys, l'acte ha tornat a ser organitzat pel també poeta, pedagog i gestor cultural Jordi Carrió.

CRISTINA CALDERER